

MINISTER SKARBU PAŃSTWA

Warszawa, dnia 10 listopada 2009r.

DZP-S-0280-1313/02 (DZP/5394/09)

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Działając w oparciu o art. 49 ust. 5 Regulaminu Senatu, w odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Grzegorza Wojciechowskiego, złożone na 41. posiedzeniu Senatu w dniu 7 października 2009 roku, dotyczące kwestii związanych z zawarciem w dniu 1 października 2009 roku przez Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej (oraz PZU S.A. oraz Kappa S.A.) Umowy ugody i dezinwestycji z Eureko B.V., w tym w szczególności w kontekście zaleceń Komisji Śledczej do zbadania prawidłowości prywatyzacji Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółka Akcyjna, na prośbę Prezesa Rady Ministrów o ustosunkowanie się do oświadczenia, poniżej przedstawiam wyjaśnienia dotyczące zagadnień w nim poruszonych.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż Sprawozdanie z pracy Komisji Śledczej do zbadania prawidłowości prywatyzacji Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółka Akcyjna zostało przyjęte w dniu 15 września 2005 roku. Tymczasem w dniu 19 sierpnia 2005 roku trybunał arbitrażowy *ad hoc* z siedzibą w Londynie rozstrzygający sprawę z powództwa Eureko B.V. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej wydał wyrok w postępowaniu wszczętym na podstawie umowy między Rzeczpospolitą Polską i Królestwem Holandii o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji z dnia 7 września 1992 roku (Dz. U. z 1994 roku, Nr 57 poz. 235). W wyroku tym stwierdził, iż „Rząd Polski naruszył wobec Eureko B.V. swoje zobowiązania wynikające z art. 3.1, 3.5 i 5 Umowy między Rzeczpospolitą Polską i Królestwem Holandii o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji”. Postanowienia te

umowy dotyczą odpowiednio: art. 3 ust. 1 - uczciwego i sprawiedliwego traktowania inwestycji dokonywanych przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony, art. 3 ust. 5 dotrzymywania każdego zobowiązania podjętego względem inwestycji dokonywanych przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony; art. 5 - zakazu podejmowania decyzji pozbawiających bezpośrednio lub pośrednio inwestorów drugiej Umawiającej się Strony ich inwestycji. Strona polska podjęła próbę uchylecia orzeczenia w postępowaniu przed sądami belgijskimi (zarówno przed sądem pierwszej, jak i drugiej instancji orzeczenia były niekorzystne dla RP). Po wydaniu wyroku trybunału arbitrażowego z dnia 19 sierpnia 2005 roku, postępowanie wkroczyło w fazę rozstrzygania o wysokości odszkodowania. Negocjacje prowadzone były więc w sytuacji, gdy w obrocie funkcjonowało orzeczenie trybunału, przesądzające o istnieniu odpowiedzialności Rzeczypospolitej Polskiej. Jedyną kwestią pozostałą do rozstrzygnięcia w toku postępowania arbitrażowego była więc wysokość odszkodowania.

W dniu 1 października 2009 roku w wyniku długotrwałych negocjacji podpisane zostało porozumienie pomiędzy m.in. Skarbem Państwa i Eureko B.V. (Umowa ugody i dezinwestycji, zwana dalej „Umową”).

Zawarcie Umowy zakończy wieloletni spór przed międzynarodowym trybunałem arbitrażowym i wyeliminuje groźbę zasądzenia od Rzeczypospolitej Polskiej odszkodowania wycenionego przez Eureko B.V. w roku 2007 na kwotę 35.600.000.000, 00 złotych. Zgodnie z oświadczeniami złożonymi w toku postępowania arbitrażowego kwota wskazanego odszkodowania nie była kwotą ostateczną i mogła jedynie ulec zwiększeniu poprzez dodanie do niej odsetek oraz poniesionych kosztów postępowania.

W wyniku zawarcia Umowy Skarb Państwa odzyska kontrolę nad tą strategiczną dla Polski firmą ubezpieczeniową, a Eureko B.V. docelowo wycofa się z PZU S.A. Jednocześnie Eureko B.V. zrzeknie się wszelkich roszczeń o odszkodowanie kierowanych do Skarbu Państwa. Tym samym, udało się osiągnąć wszystkie strategiczne cele, które strona polska postawiła sobie na początku negocjacji.

Umowa została zawarta na podstawie zgody wyrażonej jednomyślnie przez Radę Ministrów w dniu 30 września 2009 roku.

W wyniku osiągniętego porozumienia Skarb Państwa uzyska między innymi:

- zrzeczenie się roszczeń Eureko B.V. wobec Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej i PZU S.A., w tym zrzeczenie się roszczeń arbitrażowych;
- zgodę Eureko B.V. na rezygnację z uprawnień strategicznego inwestora w PZU SA;
- zgodę Eureko BV na obniżenie swojego udziału w PZU S.A. do 23% - natychmiast następnie do 18% po przeprowadzeniu IPO i docelowo poniżej 13%;
- zgodę Eureko B.V. na nieprowadzenie działalności konkurencyjnej we wskazanym w umowie terminie;
- zobowiązanie Eureko B.V. do niezwiększania swojego udziału kapitałowego w PZU S.A. przez 15 lat;
- zrzeczenie się uprawnień indywidualnych Eureko B.V. w PZU S.A. (w szczególności do powoływania 4 członków Rady Nadzorczej i 2 członków Zarządu, w tym wiceprezesa), przyznanych na mocy istniejących umów i Statutu PZU S.A.);
- zgodę Eureko BV na wygaśnięcie Umowy Sprzedaży Akcji i Pierwszej Umowy Dodatkowej, m.in. w zakresie postanowień zakazujących Skarbowi Państwa zbywania istotnych pakietów akcji PZU S.A. na rzecz innych podmiotów.

W zamian za powyższe, Eureko B.V. uzyskuje prawo do otrzymania kwoty 3.550.000.000,00 złotych jako dywidendy uzyskanej z tytułu użytkowania 24 043 345 akcji Skarbu Państwa (bez przeniesienia na użytkownika prawa głosu, na czas oznaczony do dnia 31 stycznia 2010 roku) i kwoty 1.224.142.000,00 złotych jako kwoty gwarantowanej przy rozliczeniu sprzedaży 4,9% akcji PZU S.A. w IPO.

Należy podkreślić, że z uwagi na przegrane przez Rzeczpospolitą Polską postępowanie arbitrażowe, Eureko B.V. mogłoby uzyskać pełną kontrolę nad PZU S.A. dokupując 21% udziałów do posiadanych ponad 30% (za cenę 116,50 PLN za akcję), na czym, wskutek różnicy ceny w latach 2001-2009 mogłoby zarobić nawet około 6 miliardów złotych, zaś wypłata z polskiego budżetu na rzecz Eureko B.V. mogłaby wg szacunków Eureko B.V. sięgać kwoty kilkudziesięciu miliardów złotych.

Płatności dla Eureko B.V. będą realizowane poza budżetem państwa. Odblokowanie dywidendy jest też korzystne dla Skarbu Państwa, bowiem z jej tytułu około 3,4 miliarda złotych wpłynie w tym roku do budżetu.

Porozumienie jest jawne – zostało udostępnione w całości opinii publicznej na stronach internetowych Ministerstwa Skarbu Państwa.

Podjęcie decyzji o zawarciu ugody z Eureko B.V. poprzedzone było uzyskaniem szeregu opinii prawnych, opracowywanych w ramach administracji publicznej przez Ministerstwo Skarbu Państwa i Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa oraz podmioty zewnętrzne (kancelarie prawnicze), jak również badaniem możliwości realizacji zaleceń Komisji Śledczej do zbadania prawidłowości prywatyzacji Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. Należało mieć także na względzie konsekwencje złożonego przez Ministra Skarbu Państwa Wojciech Jasińskiego oświadczenia o odstąpieniu od umowy prywatyzacyjnej.

Możliwość wystąpienia z powództwem o stwierdzenie nieważności była przedmiotem szeregu analiz. Nie znaleziono jednak jednoznacznych przesłanek mogących stanowić podstawę stwierdzenia nieważności. Żadna z podstaw wskazanych przez Komisję Śledczą nie została uznana za wystarczającą do wszczęcia procesu o ustalenie nieważności umowy. Komisja Śledcza ustaliła bowiem (pkt 3 Stanowiska Komisji), że nieważność umowy sprzedaży akcji wynika z naruszenia trybu zbywania akcji (art. 33 w związku z art. 34 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych) skutkującego nieważnością postępowania prywatyzacyjnego oraz naruszenia art. 6 ust 1 i 3 ustawy – Prawo bankowe skutkującego nieważnością umowy z mocy prawa.

Odnosnie konkretnych zastrzeżeń Komisji Śledczej, zauważyć należy, iż ewentualne przekroczenie zakresu zgody Rady Ministrów na prywatyzację Spółki należy zakwalifikować jedynie naruszenie strategii prywatyzacyjnej, co samo przez się nie skutkuje naruszeniem trybu zbywania akcji (art. 34 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji). Co do braku wskazania w zaproszeniu do rokowań dodatkowych praw przyznanym nabywcom akcji (naruszenie rozporządzenia w sprawie szczegółowego zbywania akcji Skarbu Państwa), należy podkreślić, że do zawarcia umowy w trybie negocjacji dochodzi w momencie, gdy obie strony dojdą do porozumienia co jej postanowieniom. Natomiast dwukrotne przyznanie Eureko B.V. wyłączności negocjacyjnej nie może stanowić jednoznacznej podstawy ustalenia

nieważności umowy choćby z tego względu, że przepisy rozporządzenia wykonawczego do ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji są skierowane do organów administracji państwowej, i samoistnie nie konstruuja czynności prawnej. Fakt ich naruszenia nie może być zatem uznany za oczywiste naruszenie procedur, skutkujące nieważnością czynności prawnych.

Także naruszenie norm ustawy Prawo bankowe (w niniejszej sprawie art. 6 ust. 1 i 3 tejże ustawy), należących do norm prawa publicznego, nie skutkowało nieważnością umowy prywatyzacyjnej. Ustawa Prawo bankowe bowiem wskazuje inne, aniżeli sankcja nieważności czynności prawnej skutki naruszenia jej przepisów. W niniejszym przypadku były to: odwołanie lub zawieszenie w czynnościach członka zarządu banku, ograniczenie zakresu działalności banku, uchylene zezwolenia na utworzenie banku i podjęcie decyzji o likwidacji banku.

Podejmując decyzję o ewentualnym wszczęciu postępowania o ustalenie nieważności umowy prywatyzacyjnej kierowano się także tym, że:

- ewentualne powództwo o stwierdzenie nieważności umowy prywatyzacyjnej nie odnosi skutku w postaci ustania mocy wyroku częściowego trybunału arbitrażowego wydanego w sprawie z powództwa Eureko B.V. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej w 2005 roku,
- fakt odstąpienia od umowy prywatyzacyjnej dokonanego w roku 2007 (w istocie próba odstąpienia) sugeruje ważność (istnienie) umowy (skuteczność odstąpienia od umowy zostanie oceniona w dalszej części informacji),
- wystąpienie z roszczeniem o ustalenie nieważności umowy prywatyzacyjnej (choćby nie wywołującym ostatecznie skutku w postaci uzyskania wyroku ustalającego nieważność umowy prywatyzacyjnej) mogłoby być równoznaczne z wszczęciem przez Eureko B.V. nowego postępowania arbitrażowego na podstawie umowy między Rzeczpospolitą Polską i Królestwem Holandii o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji z dnia 7 września 1992 roku.

Należy stanowczo podkreślić, iż podjęcie decyzji o zawarciu ugody nie mogło opierać się na twierdzeniach mających swe źródło w subiektywnych ocenach odnoszących się zwłaszcza do momentu dokonania prywatyzacji, co skutkowało (w ocenie Komisji Śledczej) zagrożeniem dla stabilności i bezpieczeństwa systemu finansowego Państwa oraz rynku kapitałowego, jak

również okoliczności związanych z jej wykonaniem, czy też roli doradcy w procesie prywatyzacji. Okoliczności te z punktu widzenia prawnego były dla oceny nieważności umowy bez znaczenia.

Rząd w żadnym wypadku nie lekcewał wniosków Komisji Śledczej (wnioski Komisji zostały starannie przeanalizowane), istotą działań Rządu winna być jednakże dbałość o podejmowanie kroków jak najskuteczniejszych i niepowodujących negatywnych konsekwencji dla Rzeczypospolitej Polskiej.

Odnosnie pytania o istnienie podstaw prawnych dla oszacowania swych roszczeń przez Eureko B.V. na kwotę 35.600.00.000, 00 zł, to należy wskazać, że:

- fakt odpowiedzialności Rzeczypospolitej Polskiej za naruszenie polsko – holenderskiej umowy o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji został potwierdzony wyrokiem częściowych z roku 2005 wydanym przez trybunał arbitrażowy;
- większość składu trybunału arbitrażowego uznała, że Eureko B.V. miało na podstawie zawartej w kwietniu 2001 roku Umowy Dodatkowej nr 1 do Umowy Sprzedaży akcji PZU S.A. umowne prawo do nabycia kontroli nad PZU S.A. w kontekście oferty publicznej (tzw. IPO) oraz że Rzeczpospolita Polska naruszyła swoje traktatowe zobowiązania; wynikające z Umowy. Trybunał arbitrażowy stwierdził m.in., że Rzeczpospolita Polska dopuściła się tych naruszeń zmieniając strategię prywatyzacyjną PZU S.A. na podstawie uchwały Rady Ministrów z kwietnia 2002 roku. Ponadto, według trybunału Rzeczpospolita Polska nie traktowała Eureko B.V. w sposób uczciwy i sprawiedliwy i naruszyła swoje zobowiązania podjęte względem inwestycji Eureko B.V., przy czym trybunał potraktował prawo do udziału w IPO jakie przysługiwało Eureko B.V.– jako jego inwestycję. Zdaniem trybunału Eureko B.V. zostało wyłączone z tej inwestycji poprzez nieprzeprowadzenie IPO zgodnie ze zobowiązaniami umownymi. Zdanie odrębne od wyroku zgłosił polski arbiter. Po wydaniu orzeczenia przez trybunał (po okresie zawieszenia postępowania w związku z wnioskiem o wyłączenie jednego z arbitrów) postępowanie wkroczyło w fazę *quantum*, w której miało zapaść rozstrzygnięcie w przedmiocie wysokości odszkodowania;
- odszkodowanie zasądzone od Rzeczypospolitej Polskiej – niezależnie od jego wysokości – byłoby finansowane z budżetu państwa (odmiennie, aniżeli w przyjętej koncepcji).

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 917 Kodeksu cywilnego przez ugodę strony czynią sobie wzajemne ustępstwa w zakresie istniejącego między nimi stosunku prawnego w tym celu, aby uchylić niepewność co do roszczeń wynikających z tego stosunku lub zapewnić ich wykonanie albo by uchylić spór istniejący lub mogący powstać.

Podpisany dokument uwzględnia zatem słuszne interesy stron, w tym w szczególności Skarbu Państwa oraz interes PZU S.A. i akcjonariuszy Spółki.

Z tych względów podkreślenia wymaga fakt, że kwoty zawarte w Umowie ugody i dezynwestycji zostały ustalone przez strony w wyniku długotrwałych, intensywnych i ciężkich negocjacji. W praktyce każdy fundamentalny dla Umowy punkt miał dla stron określoną wartość ekonomiczną. Z tego punktu widzenia, skoro Umowa zawiera wzajemne ustępstwa stron trudno odnosić postanowienia w niej zawarte do wysokości roszczenia wskazanego w postępowaniu arbitrażowym i w szczególności do metodologii jego wyliczenia (kwestionowanie tych wyliczeń w kwestii pryncypiów następowało w procesie arbitrażowym).

MINISTER

Aleksander Grad